

...de ahogy mész a kísértetiesen üres utcán, a zárt ablakok mögül lesett, más szóval „*haszontalan*” napsütésben, és hallgatod azt a bizonyos, mosógépprogramnál rendíthetlenebb és feltartóztathatatlannabb madárdalt, tudsz-e *nem megborzongni[?]*:
valamire hangolnak, akárhogy is.

Báthori Csaba

Piaci kettős

Tandori Dezső emlékének

Pár sóhajtás, és lám, ez is lecsengett:
nem imbolygunk már a Lehel-hajóban,
mint két gyúrt, kajla szerzet,
kinek még lélegzete is valótlan,
ki rejtőzni, s nem vásárolni jár
ide, hol reggel hattól áll a bál,
s ahol elég a rongy mezei írha
a csontjainkra.

„Mért jársz te erre? Oly messze a Lánchíd
utca...” „Mert itt még a kutya sem ismer!
Itt csak úgy, na, beállít
és a krumpli közt elenyész az ember.
Nekem egy fél véreshurka elég,
nem érdekel már semmi eleség,
aztán arra kell rövidet bedobni,
hogyan tudj dülöngni.”

Két sapka rongyolódott a hajánál,
de esze ott volt mindig a fejénél,
s valami lötyögő váll,
meg-meglökte néha a zördülő szél...
De nem a borderút szája felől,

szellőtlen szagfelhő vette körül,
s foga harcolt a görbe kikericcsel
hősleg, ahogy kell.

Beszélni, vele? Nincsen az az ember.
Lehettem marslakó vagy patrióta
vagy holdbéli korhely,
füstös lélek, lókupec vagy pilóta –

ugyanúgy darálta volna magát
 élém, neki tárgyaltalan pusztaság
 volt már minden, figyelemmel se győzte,
 mi volt körötte.

„Hosszan beszéltünk”, s közben egyedül volt...
 Se úr, se vér nem rejlott a szavakban,
 mind csak lomhán amúgy hullt,
 mind csak bujkált, szinte való- s uratlan,
 nem volt az se szín, nem volt az fonák,
 istennek-senkinek szólt árvaság.
 S az ember? Érthe- és érinthetetlen
 úri szellem.

Végül hat sávon lengén átkacsázott
 a Váci autói közt, magasba
 tartva kezét, kitátott
 mosollyal, mint a népnemzet bohóca...
 Majd elbóklászott a tizenötös
 megállójában: „Mi van, sose jössz?” –
 de úgy állt, hogy csontos kezét kinyújtva
 a póznarúdra

támaszkodott, kézfeje fel az égbe
 bökve fogózkodott, akárha mászna
 egy kézzel eget kérve
 valami vézna madár-sokaságba.
 Két cölöptest, két fém függőleges
 várta hunyt szemmel, vajon most mi lesz,
 vezet-e vissza út Pestről Budára
 vagy más világba.

Hm, vezet. Semmi lett ez a senkié-volt
 lélek-se-volt-s-most már-mindannyiunké
 lett könnyed Ariel-folt,
 s mint mind, vált képtelenből végtelenné.
 Szűkebb a tér, ritkább a levegő,
 kofákkal telt meg a pimasz idő,
 s csak egy hasonló fogja kitalálni,
 ki volt e nagy akárki.

II

Nem senki volt, nem is akárki,
 vagy szellemecske kód-grabanccal:
 csak halálát kellett kivárni,

hogy megtudd: örökre marasztal
és fuvolái
nem vögösszel, hanem vigasszal
párállnak ott, ahol az emlék
legbelső centrumába tennéd

mindazt a szösz, amit rühelltél,
amíg élt. Dőlt feléd a téboly,
negyed öröm, avagy hatodfél
szépség tódult a szakadékból,
semmi se lettél,
ha eltúrted, mint mocsadékol
a szavakkal, végül alig volt
sejthető a mély-magas égbolt.

Tényleg, mi volt? Csak most, ahogy nincs,
nyílik meg közvagyonra szétszórt
raktára, alig van mit leints
a lármából, s mind, ami rút folt
valami durbints
sógor köntösén, épp olyan volt,
vagy a sok huhogónak úgy tűnt,
valahogy érik bennünk, köztünk.

Két kötött sapka, de alatta,
mi főtt ott? Sajogtak-e gondok,
amikor szőrnyeit kitolta,
benne is? És mondd, néha hordott
szívet a borda,
vagy csak a bő lé folyt a sorba?
Ma mind több a tű a kazalban,
s az ingoványon is alap van.

„Tudod, játszották a bohócot
velem sokáig, kidögöltem.
Ma már lengek, „kitudódok”
annak, aki jár körülöttem.
Mind több a jó ok,
hogyan nem embert, csak szókat öltem,
s majd meglátod, lágy eltűnésem
meghozza utó-nyereségem.”

Ilyet szólt, vagy szólhatott volna,
ha nem közölhetetlen őslény
lett volna tátongó, goromba,
hódított szakadékok mentén,

s nem ostromolja
 a balsorsot is a szerencsén,
 világban is a másvilágot,
 amit élő még sose látott.

Láttam párszor, és sose láttam,
 de most már nő és nő szememben:

már örültsége is „hibátlan”,
 s épp eltűntében verhetetlen.

Hosszú hiányban
 pótlódik ez is, ez a szellem:
 élete eltűntette, de halála
 halhatatlant hozott világra,

és engem is terem naponta...
 Sok nevet sző bennem a lélek:

még ki-kijárok a piacra
 hurkát rágni nélkülöd, érted,
 s közben susogva
 hívnak a fortélyos szirének,
 vagy inkább hívnak némasággal
 oda, hol te vagy s az örök dal.

Eseménytelenség

Fél hatkor még embertelen az utca
 fél hatkor a lakosság láthatatlan
 de a szellő mintha szebben sípolna
 és behunyva lappang a szem az arcban
 az a pár ki jár, szökdösik a céllal
 mert nincs korán halandó céltalan
 s már sérti fülét az a kotorék zaj
 mely zörgő buszkerék alól suhan.

Hajnalban vándormadár minden ember
 a virradatban ridegül a fészek
 szalad a járdán maradék meleggel
 langyosabb fényét kívánná a térnek
 ő most indul a nyíló hivatalba
 s egy fehér bagett-tel jön vele szemben
 lakótömbjének legpicibb falatja
 kuncogva, habár kenyere szegetlen.

Én még nyammogok, s ő már jön a boltból
nem ér össze ez a két vérkeringés
nekem sanyarú napom még, az újbor
ő pedig már most félhatkor szerencsés
 lesz nekem ott bent, lesz-e eleségem
a hivatalban, vagy csak a hideg zsírt
 eszem majd, mit betett a feleségem
míg torkomra forr a zöld savanyú fűrt?

Igaz, rongyos a bagettes kabátja
állán hódít az ős-őreg borosta
és szeme szemüvegét nem találja
úgy halad, mintha közben visszakozna
 persze a hóna alatt szorul Párizs
ez a korán sütött bagett-emigráns
 ha nem sajogna, fájna fogam máris
arra, jaj, csupa szőke ropogós ránc!

Ember vagyok, messzire nincs haladnom
fél hatkor kibújok a levegőre
a sötétben még én vagyok hatalmon
a világ, az szent, énrám van belőve
 de hogy tudok-e estig visszalőni
azt titkolja minden hajnali isten
 úgyhogy hadd morzsolódjak, mint a többi
űrge. Nincs szívem kívül semmi kincsem.

